

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST V ALPAH

Letno poročilo CIPRE International za leto 2009

POVEZANI!
str. 04

MODEL RASTI JE SVOJE ODSLUŽIL
str. 18

SEČNJA ZA OHRANITEV MOKRIŠČ
str. 08

Uvodnik _ str. 03

Ekološki kontinuum in Econnect _ Povezani! _ str. 04

cc.alps _ Sečnja za ohranitev mokrišč _ str. 08

Povezanost v Alpah _ Dragoceni gost v kostanjevem gozdu _ str. 09

Življenje v Alpah _ str. 10

climalp _ Odkrivanje skupnih točk _ str. 12

Alpsko mesto leta 2009 _ Bolzano – vir energije _ str. 13

Alpska konvencija _ In vendarle se premika! _ str. 14

Omrežje Binding _ Trajnostna dolina Rena brez meja _ str. 15

Komunikacijska sredstva CIPRE _ str. 16

Letna strokovna konferenca _ Model rasti je svoje odslužil _ str. 18

Nacionalna predstavništva CIPRE in njihovi člani _ str. 20

Ekipa in upravni odbor CIPRE International _ str. 22

Finančne zadeve in zahvala _ str. 23

KOLOFON Uredništvo: Andreas Götz, Barbara Wülser (odgovorna urednica), Michael Gleich (svetovalec) – Postavitve strani: Patrick Reinhardt – Avtorji: Tilman Wörtz, Zeitenspiegel; Andreas Götz, Claire Simon, Serena Rauzi, Anita Wyss, Barbara Wülser, CIPRA International – Prevodi: Stephen Grynwasser, Nataša Uršič, Violaine Simon, Franca Elegante, Marianne Maier – Tisk: Gutenberg AG, Schaan. Skupna naklada: 2000 izvodov.

Ponatis z navedbo vira.
Letno poročilo lahko brezplačno naročite na naslovu:
CIPRA International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel. 00423 237 53 53 | Fax 00423 237 53 54
international@cipra.org | www.cipra.org

SCHAAN/FL, JUNIJ 2010

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI

_ Biotska raznovrstnost v Alpah je edinstvena. Na območju največjega zahodnoevropskega pogorja živi okoli 30.000 živalskih in 13.000 rastlinskih vrst. S 4500 vrstami je tukaj doma več kot tretjina vseh evropskih cvetnic in praprotnic. Alpska veriga ločuje sredozemski južni del Evrope od zahodne in srednje Evrope s svojim zmernim podnebjem, kar s seboj prinaša veliko pestrost različnih habitatov: široke, deloma zelo suhe doline, položnejše alpsko predgorje in globoke soteske se izmenjujejo s prepadnim visokogorjem, ledenimi in kamnitimi puščavami na območjih najvišjih gora. Alpe oblikujejo naravni, včasih zelo intenzivni procesi: viharji, visoke vode, murski tokovi, padajoče kamenje, plazovi s kratkoročnim uničujočim učinkom, ki pa vedno znova tudi ustvarjajo nov življenjski prostor za rastline in živali. Taki naravni procesi so gonilna sila biotske raznovrstnosti.

A biotska raznovrstnost alpskega sveta je resno ogrožena: vsakodnevno izginjajo vrstno bogata območja v velikosti nekaj nogometnih igrišč. Propadanje tradicionalnih načinov obdelovanja in širjenje industrijskega kmetovanja pomenita konec planinskega

pašništva, ki številnim vrstam daje prostor za življenje, mestna naselja se s svojim poselitvenim pasom zajedajo vedno globlje v gorsko pokrajino. K omenjenemu negativnemu procesu svoje prispevajo pospešene podnebne spremembe. Do leta 2100 grozi izumrtje do 45 % rastlinskih vrst, ki uspevajo v Alpah. CIPRA se že desetletja bori za ohranitev biotske raznovrstnosti v Alpah. S konkretnimi projekti si je za ohranjanje vrstno bogate flore in favne prizadevala tudi lansko leto, še pred mednarodnim letom biotske raznovrstnosti. Mednarodna razsežnost organizacije ima osrednjo vlogo pri premagovanju meja za ljudi, živali in rastline. Več o biotski raznovrstnosti v Alpah in dejavnostih CIPRE pa si preberite v našem poročilu o delu za leto 2009. Želim vam veliko bralnih užitkov!

Dominik Siegrist
predsednik CIPRE International

Direktor nacionalnega parka Berchtesgaden, Michael Vogel, se zavzema za povezovanje živali, rastlin in ljudi v Alpah.

POVEZANI!

EKOLOŠKI KONTINUUM IN ECONNECT

CIPRA je povezovalka. Tudi na področju varstva narave. Prek meja posameznih držav povezuje uradnike, organe in znanstvenike, kot na primer v regiji Berchtesgaden-Salzburg. Pri ovirah ne obupa in se ne ustavi, podobno kot tudi živali in rastline na svojih selitvenih poteh.

„Kdor želi posaditi dva kmeta za isto mizo, mora najprej enega ubiti,“ pove Josef Hohenwarter star ljudski rek iz domačega Weissbacha na Salzburškem in pomakne vazo s trobenticami na sredo mize, kot da bi bil šopek simbol za mrtvega kmeta. Kot pekovski mojster 42-letnik premore dovolj potrebne ironične distance, da se mu robati stavek zdi smešen, v vlogi župana Weissbacha pa pozna njegovo pravo bistvo – še zlasti takrat, kadar naj bi oba kmeta govorila o varstvu narave.

Ob pregovoru se zasmeji tudi direktor Narodnega parka Berchtesgaden Michael Vogel, ki mu sedi nasproti. Dogovorila sta se za sestanek v gostilni tik ob nemško-avstrijski meji, v kmečki izbi s kariranimi prti in na stenah pritrjenim gamsovim rogovjem. Obelisk iz peščenjaka pred vhodom v gostilno označuje mejo med državama, sočasno pa tudi mejo med narodnim parkom, v katerem je narava prepuščena sama sebi, in planinami kmetov iz Weissbacha.

Joseph Hohenwarter in Michael Vogel imata ambiciozne načrte: njuni območji ležita v osrčju 2000 kvadratnih metrov velike pilotne regije Berchtesgaden-Salzburg, kjer preizkušajo popolnoma nov način razmišljanja na področju varstva alpske narave. Eksperiment se imenuje Econnect, EU pa ga finančno podpira v sedmih pilotnih regijah (gl. uokvirjeno besedilo na str. 7). S projektom Econnect naj bi preizkusili, kako je mogoče v Alpah vzpostaviti koherenten ekološki kontinuum.

Osnovna misel je, da ni dovolj zavarovati posamezna območja, pomembneje je, da se lahko živali in tudi rastline med zavarovanimi območji selijo – prek meja in umetnih pregrad, ki jih je postavil človek, kot so npr. ceste, polja ali naselja. V nasprotnem primeru postanejo zavarovana območja otoki, ki ne morejo zagotavljati preživetja vrst. Biotska raznovrstnost začne upadati, z njo pa tudi stabilnost celotnega ekosistema.

Michael Vogel in Joseph Hohenwarter sta se že pogosto po-

govarjala o projektih. Prvič: o linijski progi avtobusa, ki obiskovalce popelje skozi narodni park do regije Salzburger Land in ima postanek tudi pri gostilni Hirschbichl. Drugič: o mlekarni na planšariji z manjšo razstavo. Stiki med ljudmi z obeh strani meje so uspešni. Temu morajo slediti še živali: „Dosti premalo vemo o selitvah dvoživk, plazilcev in žuželk prek zelene meje,“ pravi Michael Vogel. „Kje so ovire? Kje bi lahko spet vzpostavili ekološke koridorje?“

Obiskovalci narodnega parka Berchtesgaden se čudijo, zakaj je v zadnjih letih opaziti tako malo metuljev. In biologi, ki so na nemški strani našli desetletja stare iztrebke netopirjev podkovernjakov, zaman iščejo danes živečo populacijo. „Zakaj podkovernjaki ne prihajajo več k nam?,“ se sprašuje Michael Vogel.

Netopirji se pri letenju iz prenočišč na lovišča orientirajo po rastju vzdolž potokov in rek. Pri tem spuščajo ultrazvočne klice, ki se odbijajo od dreves in grmovja. A če kmetje posekajo dreve-

sa in grmovje na rečnem bregu, da bi povečali površino svojih njiv, netopirji ne morejo več določati smeri letenja. Zato morajo zmanjšati radij, v katerem letijo in lovijo. V skrajnem primeru se pretrga povezava med dvema populacijama netopirjev, vsaka je potem prepuščena incestu in navsezadnje propadu. Takrat nič več ne pomaga, če ležita prenočišče in lovišče na dveh različnih zavarovanih območjih.

Dvoživke potrebujejo poleti mlake in jezera zaradi drstenja, po drast pa za zimsko spanje. Oba biotopa ne smeta biti preveč oddaljena drug od drugega, prometnice ju ne smejo ločevati. Ježi in rjavi srakoperji ljubijo žive meje in grmovje ob gozdnih robovih. Kadar potujejo, prenašajo v bodicah oz. perju pelod in tako tudi rastlinam omogočajo, da se širijo. Narava potrebuje mostove in koridorje.

Pilotna regija Berchtesgaden-Salzburg je desetkrat večja od naravnega parka, za katerega je pristojen Michael Vogel. Za

sodelovanje mora navduševati občine, lastnike zemljišč, deželne urade za varstvo narave na nemški in avstrijski strani meje, gozdno upravo, okoljska združenja in prebivalstvo. In kmete iz Weissbacha. Brez njihovega privoljenja, denimo, biologi ne smejo hoditi po pašnikih in preštrevati metuljev. Ravno v Weissbachu iščejo biologi odgovor na vprašanje, kako dobro so povezane ekološko dragocene travniške površine v obmejni regiji in kje so prekomerno gnojena tla ovira. Številne vrste namreč na takih tleh ne uspevajo, posledično tam ni metuljev. Kdor Josepha Hohenwartera vpraša, zakaj naj bi dovoljenje za štetje metuljev predstavljalo problem, mu ta nameni le hudomušen nasmešek. Prvi poskus so biologi opravili pred šestimi leti. Vendar pa so kmetje iz Weissbacha negodovali: “Ti ekološki norci nas že ne bodo spremenili v živalski vrt!” Bilo je celo govora o razlastitvi. V drugem poskusu s privolitvami ni bilo več problemov. Kaj se je zgodilo? Na številnih zborovanjih je Joseph Hohenwarter “svoje” kmete prepričal, da bodo lastne planine v obliki uradnega priznanja Naravnega parka Weissbach oplemenitili in zato tudi iztržili višje cene mleka. Ker je območju priznan status naravnega parka, smejo kmetje travnike kositi le enkrat letno, ne smejo uporabljati umetnih gnojil in morajo paziti, da govedo

s svojimi kopiti ne poškoduje mlak. Leta 2007 je bil Weissbach proglašen za naravni park. Od takrat kmetje mleko prodajajo za 85 centov na liter, kar je trikrat več kot dobi konkurenca v dolini. Joseph Hohenwarter se za mizo v gostilni Hirschbichl ponosno smehlja ob skodelici kave: “Danes obstajajo čakalni seznami za kmete, ki želijo biti sprejeti v naravni park. Pridobili smo si njihovo podporo.” In s tem tudi osnovo za nove projekte. Odstraniti bo treba vse ovire na tem področju. To je namen ribjih stez na zapornicah, podhodov pod prometnicami za dvoživke in prehodov prek zelenih mostov za divjad. Enajst dopoldan. Michael Vogel mora naprej, usede se v Volkswagnov kombi in se odpelje po ozki cesti navzgor po smrekovem gozdu, kjer trohnično prevrnjena drevesna debla. Megla zakriva vrh Watzmanna, ki se dviga za jezerom Königssee. Ob naravnem kopališču Aschauerweiher že čaka ducat nadzornikov, oblečenih v zelene uniforme, ki vodijo skupine obiskovalcev po naravnem parku. Te naj bi v okviru projekta Econnect naučili, kako ob ogledih zbirati podatke o nahajališčih dvoživk in plazilcev. Biolog iz bavarskega koordinacijskega urada Kreuzotter nadzornikom pripoveduje o življenjskih navadah kač, metuljev in močeradov, nato skrije laminirane fotografije vzdolž

Levo in zgoraj: Kje domujejo kače, metulji in močera-di? S pomočjo igre se delavci v parku naučijo, kako zbirati podatke o dvoživkah in plazilcih.

potoka in skupini naroči, naj jih poiščejo. “Gorski urh ljubi ločje,” jim pove, “gorski apolon pa cvet bele homulice.” Nadzorniki se razkropijo in iščejo fotografije. Pozneje na terenu podatke o svojih najdbah vnašajo v obrazec “Neznana raznovrstnost na območju naravnega parka Berchtesgaden” skupaj s koordinatami in natančnim opisom kraja najdišča. Pozno popoldne se Michael Vogel odpravi nazaj v Berchtesgaden in po ozkih ulicah privijuga do parkovne upravne stavbe, svetle stavbe s krasnim pogledom prek streh in lesenih zatre-pov berchtesgadenskih hiš navzgor vse do pobočij naravnega parka. Na njegovi pisalni mizi kraljuje skelet planinskega orla. Uslužbenki, ki sodelujeta pri projektu Econnect, vstopita in mu poročata o konferenci, kjer so se dve leti po začetku projekta srečali predstavniki sedmih pilotnih regij. Soglasna povratna informacija: najtežja naloga pri izvajanju projekta je med seboj povezati lokalne partnerje. Michaela Vogla njuna novica ne preseneti. “Potrebujemo sodelovanje na vsealpski ravni, da bi tak projekt sploh lahko zasnovali in financirali,” pravi, “potem pa skupaj s partnerji izvajali na mestu samem.” Podlage za politično in finančno podporo projekta Econnect se zagotavljajo prek Alpske konvencije. Na njeni platformi za

Desno: Nemec Michael Vogel (levo) in Avstrijec Josef Hohenwarter se v gostišču Hirschbichl na nemško-avstrijski meji pogovarjata o alpskem varstvu narave.

ekološko povezanost med seboj komunicirajo organi varstva narave iz vseh alpskih držav in organizacije, kot je CIPRA. “Prej smo videli samo naš narodni park. CIPRA pa je okrepila našo zavest o prednostih čezmejnega sodelovanja na celotnem alpskem območju,” pravi Michael Vogel. “Predvsem cenimo njeno spodbujanje primerov dobre prakse iz drugih pilotnih regij ter znanstvene podatke in metode.” Econnect že danes presega pilotne regije. Michael Vogel se z naravovarstveniki iz bližnjih Chiemgauskih Alp in pogorja Vissokih Tur redno srečuje. Trenutno se pripravlja na potovanje v Južno Korejo: tamkajšnja okoljska uprava je namreč navdušena nad dejstvom, da varstvo posameznih rezervatov ni odločilno, temveč da so osrednjega pomena med seboj povezani travniki, grmovje, loke, mlake in ostrešja. “Ta ideja je za Korejce nekaj povsem novega.”

Tilman Wörtz (besedilo) in Heinz Heiss (fotografije)
Agencija Zeiteinspiegel Reportagen

ZDRUŽENI IN POVEZANI — Od leta 2002 dalje se CIPRA skupaj s programom WWF za Alpe, Mrežo zavarovanih območij v Alpah (alparc) in Mednarodnim znanstvenim odborom za raziskovanje Alp (ISCAR) zavzema za vzpostavitev povezave med habitatmi v Alpah. Namen Iniciative za ekološki kontinuum je povečati vrednost habitatov in olajšati izmenjavo med njimi. V ta namen dajejo štirje partnerji pobude za izvajanje projektov in dejavnosti ter zagotavljajo podporo in medsebojno povezovanje. Sredstva za delovanje Iniciative v letu 2009 je zagotovil švicarski Sklad za naravo (MAVA) s podporo v višini 384.000 švicarskih frankov (269.000 evrov). Econnect izvaja ideje Iniciative za ekološki kontinuum v projektih na vsealpski ravni, ki se izvajajo v sedmih pilotnih regijah. Econnect bo do avgusta 2011 sofinancirala Evropska unija s sredstvi v višini 3,2 milijonov evrov. Platforma Alpske konvencije za ekološko povezanost združuje politične organe, ki so pomembni za vzpostavitev ekološkega kontinuum, med drugim tudi CIPRO.

www.alpine-ecological-network.org | www.econnectproject.eu

SEČNJA ZA OHRANITEV MOKRIŠČ

cc.alps

_ Zgodnje poletje, ura je sedem zjutraj. Sek, sek, je slišati skozi meglice, ki se dvigujejo nad bavarskim mokriščem Ödmoos. Dela so v polnem teku. Začeti je treba zgodaj, saj postane čez dan zelo vroče. Stefan dvigne sekuro in začne odstranjevati goščavo. 23-letni študent gozdarstva in prostovoljec se je odločil sodelovati pri izvajanju renaturacijskih ukrepov na tamkajšnjem območju. Mokrišča, ti raznoliki habitati, so ga prevzela že kot fantiča, danes pa ve tudi to, da pomembno prispevajo k varstvu podnebja.

Več kot 90 odstotkov bavarskih mokrišč je zelo degradiranih in tudi mokrišče Ödmoos v bližini Traunsteina je izgubilo dobršen del ekološke vrednosti. Stefan s sodelavci sodeluje pri projektu bavarske Zveze za varstvo narave (BN), katerega namen je izvesti ponovno zamočvirjenje mokriščnih površin, saj le-te lahko pomembno prispevajo k varstvu narave le, če je njihova površina dovolj velika. Z ukrepi renaturacije na vseh bavarskih mokriščih bi lahko letno prihraniti do pet milijonov ton ekvivalenta CO₂, kar je več kot 6 odstotkov letnega izpusta na Bavarskem. Poleg tega so neokrnjena mokrišča najučinkovitejše in stroškovno najugodnejše varstvo pred visokimi vodami, saj vsrkavajo vodo kot goba, prav tako pa so zaščitena tudi naselja, ki ležijo pod njimi. CIPRA je na natečaju svojega projekta cc.alps Zvezi za varstvo narave (BN) za uspešna prizadevanja na tem področju podelila eno od glavnih nagrad (gl. uokvirjeno besedilo). S temi sredstvi so leta 2009 dokupili še nekatere mokriščne površine in financirali izvajanje novih ukrepov renaturacije. BN je učinek nagrade, ki ji jo je podelila CIPRA, uspela še povečati: Svobodna dežela Bavarska bo finančno podprla izvajanje ukrepov renaturacije mokrišč v okviru svojega programa za podnebje vse do leta 2011 z 8 mio. evrov. Kot pojasnjuje Christine Margraf iz BN, "nagrada ni bila pomembna le finančno, temveč predvsem kot priznanje

za delo in motivacija za številne posameznike, ki so prostovoljno sodelovali pri različnih organizacijah, inštitucijah in upravnih organih." Projekt je zaradi nagrade CIPRE postal poznan tudi mednarodno.

Da bi ohranili tako dragoceno visoko barje, kot je Latschenhochmoor blizu Traunsteina, bo treba nadaljevati izvajanje negovalnih ukrepov. Prostovoljci bodo redno odstranjevali smreke, breze, rdeči bor in grme krhlike, ki so zrasle in sicer mokriščnim tlom odvzemajo vodo in omejujejo osončenost močvirskega rastlinja. Stefanova mlajša sestra Lina je prav tako navdušena nad mokrišči. Skupaj s skupino mladih prostovoljcev se je udeležila ekskurzije v močvirnat svet in od takrat dalje je njena najljubša roža rosika. Da bodo rosike lahko še naprej cvetele, pa je razlog, zakaj si želi Lina, ko bo večja, pomagati pri ohranjanju mokrišč. —

Serena Rauzi
CIPRA International

TREZNA GLAVA V TOPLI GREDI — S projektom cc.alps – Podnebne spremembe: mislimo korak naprej! je CIPRA združila znanja s področja preudarnega varstva podnebja in trajnostnih prilagoditvenih ukrepov. Ena od osrednjih točk projekta je krepitev okoljske zavesti. Leta 2009 je projekt v višini 1,058 mio. švicarskih frankov financiral Sklad za naravo MAVA iz Montrichera/CH. CIPRA je leta 2009 znanja, ki so jih zbrali strokovnjaki, zbrala v obliki t. i. osnovnih dokumentov za enajst različnih področij, med drugim za področje energije, prometa, gradnje in preнове, energijsko samozadostnih regij ter urejanja prostora. Te dokumente (CIPRA-compact) redno objavljamo na www.cipra.org/cc.alps-compact. Zelo uspešna je bila tudi mednarodna konferenca Trezna glava v topli gredi – ravnajmo pametno v času podnebnih sprememb, ki se je je aprila 2009 v Bolzanu/I udeležilo več kot 200 udeležencev.

www.cipra.org/cc.alps

DRAGOCENI GOST V KOSTANJEVEM GOZDU

OMREŽJE OBČIN
"POVEZANOST V ALPAH"

_ Mali netopir se je zdel nekako drugačen. Nežne telesne zgradbe, rjavkaste barve, z obročkom na perutnici je čepel v kotu gnezdilnice na kostanjevem drevesu. Nicola Zambelli si je nadel rokavico in previdno potegnil za perutnico, da bi lahko preveril obroček. Njegova slutnja se je potrdila. Žival je selivka, svoje zatočišče je našla v zgornjem delu Malcantoneja v italijanski Švici: šlo je za gozdnega mračnika, ki je v Evropi na rdečem seznamu ogroženih vrst.

Do tistega dne v poznem poletju 2001 je le malokateri prebivalec kantona Ticino vedel, da domače milo podnebje in edinstvena pokrajina kostanjevih gozdov ne privablja le turistov, temveč tudi tihe goste v hladnih letnih časih. Gozdni mračnik, dolg sedem centimetrov in težak komajda 20 gramov, preleti vsako leto več

ZAVZEMANJE ZA VARSTVO NARAVE

_ Švicarska regija Alto Malcantone je s svojimi 27 občinami članica Omrežja občin "Povezanost v Alpah", ki s programom DYNALP² finančno podpira izvajanje projektov za varstvo in povečanje vrednosti naravnih prostorov in prosto živečih vrst. Eden od projektov je tudi študija o ekološki vrednosti upravljanih in zapuščenih kostanjevih gozdov. Omrežje občin je nastalo iz pilotnega projekta, ki ga je CIPRA s finančno pomočjo EU izvajala v letih 1996/97 in tako prispevala k uresničevanju Alpske konvencije v praksi. Leta 2000 je CIPRA International prevzela vodenje sekretariata te mrežne organizacije in med leti 2006 in 2009 tudi projekta DYNALP². Zaradi dolgoletnega sodelovanja se znotraj Omrežja občin "Povezanost v Alpah" občutno krepi ozaveščenost o pomembnosti varstva narave.

www.povezanostvalpah.org

kot 500 kilometrov iz svojega poletnega zatočišča v vzhodni Nemčiji nazaj v domači Ticino. Na obročku so zapisane informacije o njegovi poti. Kostanjevi gozdovi v zgornjem delu Malcantoneja, ki je s svojimi 27 občinami član Omrežja občin "Povezanost v Alpah" (gl. uokvirjeno besedilo), so pomemben habitat tudi za ptice, kuščarje, netopirje in polhe. Gozdovi so z mednarodnega vidika pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti, vendar so ogroženi: čeprav globoko zakoreninjeno v tradicijo domače regije, je njihovo negovanje že nekaj let v upadanju.

Več kot vemo o življenju netopirjev, bolje lahko razumemo ekološko ravnovesje, ki ga ponujajo kostanjevi gozdovi. Nicola Zambelli skupaj z drugimi strokovnjaki redno nadzoruje 200 valilnic v sedmih kostanjevih gozdovih domače regije. Raziskave, ki so jih opravili v okviru programa DYNALP² Omrežja občin, so pokazale, da ima gozdni mračnik raje kostanjeve gozdove, ki se upravlja, kot pa gozdove, ki jih ne upravlja nihče. Za prebivalce Ticina pa je to še en razlog več za spodbujanje tradicionalnih načinov kmetovanja.

Po sedmih letih in 10.000 primerih izmere zemljišča se je Nicola Zambelli – tako kot gozdni mračnik – odpravil na pot, da je lahko pozneje poročal o medsebojnem vplivanju netopirjev, kostanjevih gozdov in prebivalcev Ticina. Na mednarodnih simpozijih, kongresih in konferencah je pripovedoval o nevarnih potovanjih netopirjev prek državnih meja. Potem ko se je vrnil domov, vodi Nicola Zambelli po kostanjevih gozdovih staro in mlado, jim razkazuje netopirje v gnezdnica in po šolah organizira predstavitve z diapozitivi. V nasprotju z nekdanj prevladujočim mnenjem ljudi, da so netopirji nekaj umazanega in da jih je treba iztrebiti, se danes gozdnemu mračniku ljudi ni treba več bati, vsaj v Ticinu ne.

Claire Simon
CIPRA International

Foto levo: Bund Naturschutz Ostallgäu, foto sredina: Bund Naturschutz Traunstein, foto desno: Andreas Götz, CIPRA International

ŽIVLJENJE V ALPAH

_ Chur / CH, sobotno dopoldne, 8.25. Boljši trg v glavnem mestu kantona Graubünden v enaki meri privablja meščane in prebivalce gorskih vasi. Da bo življenje v Alpah ostanko živahno in privlačno, si CIPRA prizadeva s pomočjo različnih aktivnosti in projektov.

Fotografija: Heinz Heiss

Agencija Zeiteinspiegel Reportagen

ODKRIVANJE SKUPNIH TOČK

climalp

_ V majhni državi, kot je Lihtenštajn, se ljudje stalno srečujejo. Vsi se nekako poznajo, čeprav ne prav zares. In to se dogaja tudi na področju energijsko varčne gradnje, ali bolje rečeno, se je dogajalo, nekako do oktobra 2009. Takrat je CIPRA, ki s svojim projektom climalp po alpskih deželah širi znanje o energijsko učinkoviti gradnji in prenovi (gl. uokvirjeno besedilo), zbrala lokalno prebivalstvo. Skorajda vsi ključni deležniki, ki se v Lihtenštajnu ukvarjajo z energijsko učinkovito gradnjo, so se prvič usedli za skupno mizo. Predstavniki politike in strokovnjaki s področja energije, arhitekture, znanosti in izobraževanja so si na delavnici CIPRE z naslovom Ovire in priložnosti za energijsko učinkovito gradnjo v Lihtenštajnu izmenjali izkušnje in informacije in se seznanili s stališči, ki jih zastopajo njihovi kolegi. Katere so ovire za razvoj in širjenje energijsko učinkovite gradnje v Lihtenštajnu? Katere imajo največji vpliv, katere je najlažje odpraviti? Kako lahko spodbudimo investitorje, da bi se odločili za energijsko učinkovito prenavljanje objektov? Med udeleženci je prevladalo enotno mnenje, da je Lihtenštajn na dobri poti, kar zadeva zakonodajo, ki ureja področje novogradenj, obenem pa so izrazili tudi zahtevo, da se morajo predpisi zaostriti postopoma, saj bo le tako mogoče obdržati pionirski položaj. Tehnični razvoj energijsko učinkovitih novogradenj poteka zelo

Kdor gradi pasivno hišo, kot je enodružinska Carlo v lihtenštajnskem Schellenbergu, deluje trajnostno, varuje podnebje ter prispeva k regionalnemu razvoju – točno tako ravnanje spodbuja CIPRA v okviru vsealpskega projekta climalp.

hitro, vendar ga še vedno ne podpirajo vsi načrtovalci in arhitekti ter širša javnost. Gradbeniki nimajo dovolj tehničnega znanja in izkušenj, marsikaj pa bo treba postoriti tudi pri predpisih, ki urejajo področje prenove objektov in zagotavljanja energije. In glede svetovanja: kot pojasnjujejo udeleženci okrogle mize v organizaciji CIPRE, se še vedno dogaja, da arhitekti investitorju, ki je pripravljen vložiti v energijsko optimirano gradnjo, to odsvetujejo. Potrebnih je več informacij in več svetovanja, da bi javnost spoznala, da sta energijsko učinkovita gradnja in bivanje uresničljiva, poceni in udobna. Številni udeleženci so šele na delavnici izvedeli, da nekateri njihovi rojaki energijsko učinkovito gradnjo podpirajo individualno ali v sklopu določene organizacije. Tako so, denimo, predstavniki Lihtenštajnske arhitekturne zbornice in Visoke šole Lihtenštajn ugotovili, da so vsebinsko in programsko bolj povezani, kot so domnevali doslej. Ključni deležniki na področju politike, uprave, energetike, arhitekture, znanosti in izobraževanja so spoznali, da bi bilo skupno lobiranje v interesu vseh, vizija o energijsko učinkoviti gradnji pa bi hitreje postala realnost. CIPRA bo proces izmenjave na območju Lihtenštajna spremljala tudi v prihodnje, kar velja tudi za številne druge projekte in aktivnosti energijsko učinkovite gradnje in prenove, ki jih bodo izvajali v celotnem alpskem prostoru.

Anita Wyss
CIPRA International

ZA BIVALNO UDOBJE, PODNEBJE IN REGIONALNO GOSPODARSTVO ____ CIPRA želi s projektom climalp širši javnosti pokazati, da energijsko učinkovite hiše, zgrajene iz domačega lesa, varujejo podnebje in spodbujajo regionalno gospodarstvo, zato redno organizira ekskurzije. Med njimi je bila leta 2009 tudi strokovna ekskurzija v Vorarlberg, ki so se jo udeležili predstavniki občin, ki so članice Omrežja občin “Povezanost v Alpah”, oziroma predstavniki društva francoskih občin, ki imajo v svoji lastni gozdove (FNCOFOR). Tudi osnovni dokument CIPRA compact – Gradnja in prenova v času podnebnih sprememb, ki je izšel v okviru projekta cc.alps v slovenskem, nemškem, francoskem in italijanskem jeziku (gl. stran 8), izhaja iz nabora znanja, zbranega v okviru projekta climalp. climalp finančno podpira Kneževina Lihtenštajn, in sicer letno v višini 100.000 švicarskih frankov.

www.cipra.org/climalp

BOLZANO – VIR ENERGIJE

BOLZANO ŽELI DO LETA 2030 POSTATI OGLJIČNO NEVTRALNO MESTO. HELMUTH MORODER, BOLZANSKI OBČINSKI SVETNIK, JE OB TEJ PRILOŽNOSTI POJASNIL, KAKO ŽELI “ALPSKO MESTO LETA 2009” DOSEČI SVOJ CILJ.

_ Bolzano je bilo leta 2009 Alpsko mesto leta. Kako se počutite kot občinski svetnik enega bodočih ogljično nevtrálnih mest v alpskem prostoru?
Helmuth Moroder: To je veliko zadoščenje. Načrt za podnebje je občinski svet sprejel 4. marca 2010 brez enega nasprotnega glasu. Izredni dogodek, o katerem si včasih ne bi upal niti sanjati. Zagotovo gre za dolgoročno vizijo, sem pa prepričan, da je podnebni načrt eden najpomembnejših projektov, ki ga je mesto v svoji zgodovini sprejelo.

Kakšen je načrt konkretno?
Bolzano je po eni strani vir energije zaradi svojih naravnih virov, kot so vodotoki ali sonce, po drugi strani pa ima tudi ogromen potencial za varčevanje z energijo. Načrt upošteva tri vidike: z energijsko prenovo obstoječega stavbnega fonda namerava mesto letno prihraniti 42 mio. evrov pri stroških za energijo, na področju prometa postavlja mesto v ospredje javna prevozna sredstva in mobilnost, tj. peš hojo in vožnjo s kolesom, na področju obnovljivih virov energije pa vsebuje načrt ambiciozne cilje: na strehah stavb bodo nameščeni fotovoltaični solarni sistemi, na eni od treh rek, ki tečejo skozi mesto, pa bodo stale tri pretočne hidroelektrarne.

Kdaj naj bi mesto postalo ogljično nevtrálno?
Menimo, da je v tem primeru realno govoriti o letu 2030, pri čemer računamo, da se bo tudi lokalno gospodarstvo odzvalo pozitivno, saj je uresničenje zastavljenega cilja povezano z velikimi ekonom-

skimi prednostmi. Če nam bo uspelo privarčevati energijo pri stavbah in mobilnosti, lahko kot skupnost v celoti prihranimo dobrih 160 mio. evrov. Ta denar lahko vložimo na drugih področjih. Če izdelamo za stavbe sanacijski načrt, lahko za energijsko prenovo dve desetletji vsako leto namenimo 42 mio. evrov. Omenjena sredstva bi se stekala v lokalno gospodarstvo in med drugim podjetjem, obrtnikom in načrtovalcem zagotavljala delo.

Ali je v letošnjem letu prihajalo do ostrejšega nasprotovanja?
Ne, nasprotovanja ni bilo. Ker je zmanjšanje emisij CO₂ zanimivo z ekonomskega vidika, opozicija skorajda ni imela protiargumentov. Načrt naj bi bil tudi spodbudno sporočilo za prebivalce mesta, saj kaže pot, ki je realna in jo je mogoče prehoditi brez večjih žrtev.

Kaj za Bolzano pomeni, da je član takega mednarodnega omrežja, kot je društvo Alpsko mesto leta?
Prvič, naziv in obveznosti, ki smo jih prevzeli z vstopom v društvo Alpsko mesto leta, so pripomogli, da smo uspešno dokončali izdelavo načrta. In drugič, kot član društva si lahko z drugimi občinami izmenjujemo izkušnje. Vsi imamo podobne težave, lahko se učimo drug od drugega in prevzamemo že preizkušene rešitve.

Serena Rauzi
CIPRA International

MESTA IMAJO KLJUČ ZA PODNEBNO POLITIKO ____ Helmuth Moroder je v vlogi mestnega svetnika mestne občine Bolzano, enega največjih alpskih mest, sprožil pobudo, na podlagi katere namerava Alpsko mesto leta 2009 do leta 2030 doseči ogljično nevtrálnost. Mestne občine, ki so včlanjene v društvo Alpsko mesto leta, ustanovljeno leta 1997, pomembno prispevajo k izvajanju Alpske konvencije. Vedno bolj se tudi zavedajo svoje odgovornosti do trajnostnega razvoja in podnebnih sprememb. CIPRA ima pri tem pomembno vlogo, kar dokazuje npr. mednarodna konferenca o podnebj u Trezna glava v topli gredi, ki je potekala v Bolzanu in je bila posvečena trajnostnemu ravnanju s podnebnimi spremembami – cilju projekta cc.alps (gl. stran 8). Od leta 2003 je CIPRA International odgovorna za sekretariat društva Alpsko mesto leta.

www.alpskomesto.org

Foto levo: Franz Hasler AG, foto desno: CIPRA International

IN VENDARLE SE PREMICA!

ALPSKA KONVENCIJA

_ Evian/F, marec 2009. Velika dvorana brez oken s hladno umetno osvetlitvijo. Edino, kar je v konferenčnem središču povezano z naravo, so čudoviti cvetlični aranžmaji, ki pa očitno ne prihajajo z območja Alp. Za dolgo mizo sedijo okoljski ministri in državni sekretarji iz vseh alpskih držav. Politiki pogodbenic Alpske konvencije (gl. uokvirjeno besedilo) so se tokrat srečali na 10. alpski konferenci. CIPRA se v vlogi opazovalke to dopoldne kot vedno doslej udeleži konference. Naloga, ki jo je treba izpolniti to dopoldne,

je sprejetje akcijskega načrta za alpsko podnebje. Na mizi leži rezultat dvoletnega predhodnega dela v času francoskega predsedovanja: dokument z vrsto pomankljivosti. Alpbach/A, dve leti pred tem. Po velikem političnem pritisku s strani CIPRE so ministri na 9. alpski konferenci sklenili, da je treba v dveh letih pripraviti konkreten akcijski načrt. S to odločitvijo se je delo CIPRE šele zares začelo. Politični pritisk je bilo treba ohraniti in natančneje določiti vsebino. CIPRA je sama sestavila seznam

z 19 ukrepi in zahtevami. Tako je npr. zahtevala uvedbo gradnje novih objektov v pasivnem standardu, stroge predpise za prenove stavb in učinkovitejšo finančno podporo za le-te. Učinkovitost obstoječih hidroelektrarn bo treba povečati, ne pa graditi novih v še neokrnjenih obrečnih pokrajinah. CIPRA je na podlagi primerov, ki so bili raziskani v celotnem alpskem prostoru, dokazala, da je mogoče proizvodnjo energije s sanacijo elektrarn potrojiti in da ekološki spremljevalni ukrepi istočasno lahko izboljšajo kakovost življenjskega prostora.

Ob srečanju predstavnikov CIPRE z lihtenštajskim okoljskim ministrom v okviru priprav na Evian se je porodila ideja o arhitekturnem natečaju za trajnostno in podnebju prijazno gradnjo in prenovu z nagradnim fondom v višini 50.000 evrov. Namen nagrade je pokazati, kako se danes trajnostno gradi, pri tem pa spodbuja regionalno gospodarstvo in prizanaša ne le podnebnju, temveč tudi denarnici. Idejo so ministri in državni sekretarji v Evianu dejansko odobrili. Doseženo pa je bilo še nekaj: Nemčija je v dogovoru s

CIPRO predlagala izdelavo študije, ki bo pokazala, kako naj območje Alp do leta 2050 postane ogljično nevtralen prostor. Gre za veliko vizijo, za katero se zavzema CIPRA. Tovrstna študija bi pokazala, kje je potrebno nadaljnje ukrepanje in katere so poti do trajnostne podnebne politike na območju Alp. Sprejet je bil tudi ta predlog. Poleg tega bo študija konkretizirana v velikem mednarodnem izvedbenem projektu.

Oba projekta ponazarjata maloštevilne konkretne rezultate v celotnem akcijskem načrtu. Kakor koli že, brez prizadevanj CIPRE ne bi bili storjeni niti taki drobni koraki. In če želi Alpska konvencija izkoristiti svoj potencial sodelovanja, mora postati veliko bolj dinamična in se mora v večji meri usmeriti v prakso. Biti aktivna: šele takrat bi bilo ime dokumenta – akcijski načrt – tudi upravičeno.

Andreas Götz
CIPRA International

TRAJNOSTNA DOLINA RENA, KI NE POZNA MEJA

MREŽA BINDINGOVEGA SKLADA, SCHAAN/FL

_ V dolini Alpskega Rena so se odločili, da postanejo pilotna regija na področju varstva podnebja. CIPRA jih želi na tej poti spremljati. Prvi pregled doseženih prizadevanj bo opravljen novembra 2010.

Zgodovina akcije sega v leto 2005, ko je bil Bindingov sklad iz Schaana/FL povabljen v Lihtenštajn na simpozij z naslovom Perspektive za zagotavljanje ustreznega razmerja med naravo in družbo. Pomembna tema, izbran krog udeležencev, med njimi carigrajski patriarh, brazilski škof, različni univerzitetni profesorji, zaščitnica orangutanov, ki živi v Indoneziji, lastnik svetovno najuspešnejšega podjetja za prodajo po pošti in predstavniki CIPRE: skupno jim je bilo to, da je vsak od njih že prejel Veliko Bindingovo nagrado za varstvo narave in okolja, kar pomeni, da so bili nagrajeni za svoje odlične dosežke pri ohranjanju naravnega načina življenja. Nagradni sklad znaša 50.000 švicarskih frankov, kar je okoli 35.000 evrov.

Simpozij v Lihtenštajnu je doživel velik uspeh. Udeleženci so pripravili smernice za delovanje, ki naj bi pri uveljavitvi trajnostnega razvoja, kot so zapisali, pripomogle k novi dinamiki "iz etične kot tudi eksistencialne nuje". Regija bi morala kot identiteta okrepiti nastajajočo raven usmeritve in delovanja ter poglobiti čustveni odnos človeka do narave in okolja.

CIPRI je bila podeljena naloga, da v sodelovanju z Omrežjem občin "Povezanost v Alpah" (gl. str. 9) oblikuje strategijo, na podlagi katere bo mogoče dolino Alpskega Rena okrepiti s številnimi, na tri države porazdeljenimi akcijami in aktivnostmi na poti k "vzorčni regiji trajnostnega razvoja". Proračun za aktivnosti znaša 35.000 švicarskih frankov. Medtem se ji je pridružila tudi obmejna skupnost v Renski dolini, povezava občin, ki ležijo ob tromeji – Švici, Lihtenštajnu in Avstriji. V preteklih petih letih se je v okviru delavnic in drugih prireditev poglobljeno razpravljalo o potrebah in pripravljenosti občin in drugih deležnikov za zbiranje idej za projekte in marsikaj drugega – vedno skladno s trajnostno usmeritvijo. Avgusta 2009 se je v Gamprinu/FL zbralo okoli 50 predstavnikov političnega in gospodarskega življenja, da bi zasnovali konkretne dejavnosti, leta 2010 pa so se prvi projekti že začeli uresničevati v praksi.

Andreas Götz
CIPRA International

www.cipra.org/binding
www.binding.li (de)

IDEJNI OKVIR CIPRE ____ Alpska konvencija je pravno zavezujoča mednarodna pogodba med osmimi alpskimi državami, in sicer Avstrijo, Francijo, Italijo, Lihtenštajnom, Monakom, Nemčijo, Slovenijo in Švico ter Evropsko skupnostjo. Cilj Alpske konvencije sta varstvo in trajnostni razvoj Alp, ki sta svojo konkretno obliko dobila v tako imenovanih protokolih za izvajanje Alpske konvencije na področju prometa, energije, varstva narave, urejanja prostora, trajnostnega razvoja itd. CIPRA je tovrstno pogodbo zahtevala že ob svoji ustanovitvi leta 1952, dejansko pa se je njena zahteva uresničila šele leta 1991.

www.cipra.org/sl/alpenkonvention
www.alpconv.org

Foto desno: Frank Schultze / Zeitenspiegel

DELO Z MEDIJI ____ Delovni utrip CIPRE je sicer mednarodno obarvan, vendar so mediji usmerjeni nacionalno, še zlasti tiskani, zato je za CIPRO na področju dela z mediji lokalna zasidranost velikega pomena. To po eni strani pogojuje jasno zastavljeno skupno strategijo za doseganje ciljev pri delu z mediji, po drugi strani pa mora biti delovanje v posameznih državah med seboj zelo različno. CIPRA se je na področju dela z mediji izkazala tudi leta 2009. Na mednarodni ravni smo zasnovali in uskladili koncepte za delo z mediji, ki so bili potem uresničeni na nacionalnih ravneh. Poleg tega smo v posameznih državah izmerili utrip medijev. Največja skupna akcija je CIPRI uspela, ko je novembra v pripravah na mednarodno podnebno konferenco v Københavnu zbrala medijske ustvarjalce in jih seznanila z rezultati podnebnega projekta cc.alps (gl. stran 8 v pričujočem letnem poročilu). Anketa, pri kateri je sodelovalo okoli 2000 medijskih ustvarjalcev, je pokazala, da mediji pri CIPRI iščejo zlasti informacije o okoljskih temah. Pomembno spoznanje, izhajajoče iz ankrete, je, da je CIPRA pomembna, vendar jo poznajo samo določeni ljudje, ki na okoljskem področju delujejo že dalje časa, in to predvsem v nemško govorečem prostoru in Sloveniji. Omenjeno spoznanje je pri CIPRI še okrepilo prepričanje, da je treba nadaljevati z začeto potjo profesionalne komunikacije ter jo okrepiti.

www.cipra.org/sl/presse

ALPE NA ODRU ____ Po 25 letih izhajanja si je nekdanje informativno glasilo CIPRE leta 2009 nadelo profesionalnejšo podobo in se obenem preimenovalo v Alpe na odru/SzeneAlpen/Alpenscène/Alpinscena. Prenovljena tematska revija dva- do štirikrat letno prinaša aktualen izrez iz ustvarjanja CIPRE International, najpomembnejše alpske tematike ter obravnava probleme in možne rešitve za alpski prostor. Značilnost revije je obravnava tem z vsealpskega vidika in to v štirih alpskih jezikih (slovenščini, nemščini, francoščini, italijanščini). Leta 2009 so izšle tri številke: prva s podnaslovom Schengen za floro in favno je pokazala, zakaj se vrstna pestrost ohranja le v med seboj povezanih habitatih. Izhodišče za to nudi Iniciativa za ekološki kontinuum (gl. str. 4–7 v pričujočem letnem poročilu). V drugi številki s podnaslovom Mount Disney se avtorji sprašujejo, kako se na gorah inscenirajo ljudje. Tretja številka s podnaslovom V imenu varstva podnebja pa se loteva vprašanja, kaj vse počnemo ljudje, da bi preprečili podnebne spremembe (gl. prispevek o cc.alps na str. 8). Številne povratne informacije kažejo, da prenovljeno revijo Alpe na odru bralci zelo cenijo.

www.cipra.org/alpenaodru

SPLETNA STRAN __ Za mednarodno aktivno organizacijo, kot je CIPRA, je splet eno najpomembnejših komunikacijskih orodij, saj kot informacijska platforma ponuja skorajda neomejene možnosti. Posebnost spleta sta petjezičnost in neizmeren fond informacij. Doslej se je nabralo že več kot 78.000 strani, posvečenih novicam, dogodkom in prireditvam, publikacijam, informacijam o projektih, Alpski konvenciji, CIPRI in njenih nacionalnih odborih, ter strani s storitvami za predstavnike medijev in naročnike.

Spletna stran je resnično vse bolj priljubljena: leta 2009 smo za beležili tretjino več obiska našega portala kot leto poprej. Več kot 400.000 obiskovalcev je okoli 1,2-milijonkrat kliknilo eno od podstrani na www.cipra.org, od katerih jih četrtna prihaja iz Nemčije, približno 18 odstotkov iz Italije in Švice, med 9 in 11 odstotki pa iz Francije, Avstrije in Slovenije. Polovica uporabnikov je obiskala strani informacijske službe CIPRE alpMedia.

www.cipra.org

ALPMEDIA __ Informacijsko službo CIPRE alpMedia berejo, cenijo, novice posredujejo naprej, včasih kritizirajo, pogosto tudi hvalijo. Na e-glasilo, ki izhaja v štirih jezikih, je bilo konec leta 2009 naročenih več kot 24.000 ljudi v Alpah in zunaj njih. Več kot polovica naročnikov prihaja iz nemškega jezikovnega prostora, skorajda 20 odstotkov bralcev prejema glasilo v italijanskem in francoskem, 5 odstotkov pa v slovenskem in angleškem jeziku. Vsealpsko glasilo in spletni portal alpMedie sta leta 2009 za uporabnika postala še prijaznejša. alpMedia je skupaj objavila okoli 300 novic, informacije o več kot 105 prireditvah ter uporabnikom predstavila številne nove publikacije, ki obravnavajo značilne alpske teme. Poleg aktualnih novic so bili na splet postavljeni novi osnovni dokumenti ter nadaljnje informacije, in sicer o temah, kot so energija, varstvo narave ter gradnja in prenova v luči podnebnih sprememb.

www.cipra.org/alpmedia

Foto: Heinz Heiss / Zeitenspiegel

CIPRA EXPRESS __ Hitro, neposredno, s ščepcem humorja sopiha interno glasilo CIPRE po alpskem svetu od začetka leta 2009. “Interno” moramo pri tem razumeti zelo široko: glasila CIPRA express dva- do štirikrat letno ne prejemajo le sodelavci vseh odborov CIPRE v sedmih alpskih državah, temveč tudi okoli sto članskih organizacij in posameznih članov iz celotnega alpskega loka. In kaj je namen novega glasila? Da bodo Slovenci vedeli, kaj trenutno muči Francoze, da bodo Nemci izvedeli, kako se Italijani lotevajo določenih problemov. CIPRA države med seboj združuje in obenem omogoča, da jo te doživljajo kot simpatično, na mednarodni ravni povezano organizacijo, ki se z znanjem, navdušenjem, in seveda s ščepcem soli zavzema za življenje v Alpah.

MODEL RASTI JE SVOJE ODSLUŽIL

LETNA STROKOVNA KONFERENCA 2009, GAMPRIN/FL: RAST NA VSE KRIPLJE IN PRETEGE? ANDREAS GÖTZ, DIREKTOR CIPRE INTERNATIONAL, O PRILOŽNOSTIH GOSPODARSTVA V ČASU UPADA RASTI

dosedanjega modela rasti ne zadostujejo. Potrebna je radikalna preusmeritev; nadzorovani upad rasti v zahodnih industrijskih državah. Alpe morajo sodelovati.

CIPRA je na letni konferenci v Gamprinu/FL prav za to oblikovala seznam desetih tez. Kaj pričakuje od njih?

Namen tez je okrepiti zavest javnosti o temah, kot so rast, končnost naravnih virov in možni scenariji upadanja rasti. Pokazale naj bi, katera so v Alpah možna področja delovanja, npr. podnebna politika, regionalni gospodarski krogotoki, urejanje prostora ali mobilnost, poleg tega pa teze meje rasti želijo prikazati tudi kot priložnost. Znanosti in gospodarstvu tema krčenja ekonomske rasti ni več tako tuja, še vedno pa je tuja politiki.

“Tudi izkoriščanje narave ne more rasti v nedogled.”

_ CIPRA zahteva uresničevanje idej o zadovoljstvu, eksistenci in sreči. Kaj to pomeni za Alpe?

Konvencionalni recept, po katerem bi blaginjo in kakovost življenja dosegli z gospodarsko rastjo, ne deluje več. Narava ne more kar naprej rasti, to razume vsak. Enako velja tudi za gospodarstvo, ki živi od naravnih virov, ki pa so omejeni. Alpe, ta občutljiv ekosistem, so še posebno prizadele podnebne spremembe, kar ima usodne posledice za alpsko gospodarstvo ter kulturno in socialno življenje.

CIPRA meni, da imajo Alpe od ekonomske rasti koristi, po drugi strani pa so njena žrtev. Kaj je treba spremeniti?

Naše gospodarstvo skoraj v celoti temelji na nafti. Te pa bo v prihodnje vedno manj, letno načrpane količine so dosegle svoj vrh oziroma ga bodo dosegle v nekaj letih. Finančna in gospodarska kriza nujno zahteva nov način razmišljanja in delovanja. Povratak na stare tire in zgolj presežek dosedanjega stanja nimata prihodnosti ne z ekološkega ne z ekonomskega vidika. Popravki

CIPRA zahteva, da se je treba procesa krčenja rasti lotiti aktivno. Na letni konferenci se je pokazalo, da preprostih rešitev ni, obstajajo pa številne možnosti, s katerimi lahko kakovost življenja v Alpah tudi v obdobju krčenja ohranimo oziroma se ta lahko še poveča.

Kakšna je vloga CIPRE v omenjenem procesu?

CIPRA se ne izogiba kočljivih tem. Analizira spoznanja, do katerih so prišli v znanstvenoraziskovalni dejavnost, ter omogoča, da postanejo dosegljiva širši javnosti. S tem bistveno pripomore k procesu odločanja in pomaga pravilno usmerjati odločitve, tako da bo alpski prostor tudi čez petdeset let še vedno vreden življenja v njem.

Okoli 200 udeležencev in predavateljev je izkoristilo priložnost in si je v okviru Letne strokovne konference CIPRE v Gamprinu/FL zastavljalo vprašanja o rasti in njenem upadanju.

CIPRA PRIPRAVLJA PLODNA TLA ZA NOVE IDEJE NA OBMOČJU ALP

_ Na letni konferenci, ki je lani septembra v Gamprinu v Lihtenštajnu potekala z naslovom Rast na vse kriplje in pretege? Alpe v iskanju sreče, je CIPRA razširila krog obravnave pomembnih tem. Tako so bile vsebine povezane z globalnimi gospodarskimi krogotoki, prav tako pa tudi z dogajanjem na regionalni ravni v Alpah. Dialog preko različnih ravni. Konference so se udeležili ljudje iz vseh alpskih držav ter jo zapustili s številnimi novimi idejami.

CIPRA je ob letni strokovni konferenci pripravila seznam tez, s katerimi zahteva korenito preusmeritev gospodarske politike. Najpomembnejša elementa pri tem sta okoljska davčna reforma in nova podnebna politika. Pritisk ekonomske rasti, ki je prevladoval doslej, bi morali nadomestiti regionalni krogotoki. Odprava presežnih zmogljivosti in razgradnja infrastrukturnih objektov ne smeta biti več tabu; nasprotno želi CIPRA za regije, za katere je

značilno krčenje rasti, razviti pozitivno zasnovane vizije, ki namesto rasti na osrednje mesto postavljajo blaginjo in srečo. Tudi glede rabe naravnih virov in pokrajine zahteva CIPRA spremembo sedanjega trenda. Navsezadnje je poleg lastne pobude potrebna tudi v prihodnost usmerjena alpska zunanja politika, ki bo skrbela za ustrezne okvirne pogoje in politike na nacionalni ravni, v Evropski uniji in v svetovnem merilu. Alpska konvencija lahko pri tem prispeva h globalnemu upravljanju (global governance), h globalni regulatorni in strukturni politiki.

Barbara Wülser
CIPRA International

www.cipra.org/sl/jf09

Foto levo: Michael Zanghellini, foto desno: CIPRA International

NACIONALNA PREDSTAVNIŠTVA CIPRE IN NJIHOVI ČLANI

Schaan
CIPRA Liechtenstein
 www.cipra.li

- Botanisch-Zoologische Gesellschaft
 - Fischereiverein Liechtenstein
 - Liechtensteiner Alpenverein
 - Liechtensteiner Forstverein
 - Liechtensteinischer Imkerverein
- Liechtensteinische Jägerschaft
 - Liechtensteinische Gesellschaft für Umweltschutz
 - Liechtensteinischer Ornithologischer Landesverband
 - Solargenossenschaft Liechtenstein
 - Verkehrs-Club Liechtenstein

- Nadaljnje partnerske organizacije:
- Verein Holzkreislauf
 - Liechtensteinischer Imkerverein

Interlaken
CIPRA Schweiz
 www.cipra.ch

- Pro Natura
- WWF Schweiz
- Schweizer Alpen-Club
- Schweizer Vogelschutz/BirdLife Schweiz
- Stiftung Landschaftsschutz Schweiz
- Schweizer Heimatschutz
- Verkehrsclub der Schweiz
- Alpen-Initiative
- Mountain Wilderness Schweiz
- Naturfreunde Schweiz
- Rheinaubund
- Schweizerische Greina-Stiftung
- Grimselverein
- Fondazione Uomo Natura

Grenoble
CIPRA France
 www.cipra.org/france

- Association des amis du parc naturel régional de Chartreuse
- Centre de la Nature Montagnarde
- Fédération française des clubs alpins et de montagne
- Fédération française de montagne et d'escalade
- Fédération française de randonnée pédestre
- Fédération Rhône-Alpes de protection de la nature
- Fédération française union touristique des amis de la nature
- Mountain Wilderness France
- Parc National des Ecrins
- Parc National de la Vanoise
 - Parc National du Mercantour
 - Parc naturel régional de la Chartreuse
 - WWF France
 - Association pour le Développement en Réseau des Territoires et des Services
 - Association nationale des centres et des foyers de ski de fond et de montagne
 - Conservatoire des Espaces Protégés de Haute Savoie

Torino
CIPRA Italia
 www.cipra.org/italia

- Associazione Ambiente e Lavoro
- Club Alpino Italiano
- Dachverband für Natur- und Umweltschutz in Südtirol
- Federazione Italiana Pro Natura
- Gruppo Italiano Amici della Natura
- Gruppo Ricerche Cultura Montana
- Istituto Nazionale di Urbanistica

Kempten
CIPRA Deutschland
 www.cipra.de

- Bergwacht im Bayerischen Roten Kreuz
- Deutscher Alpenverein
 - Landesbund für Vogelschutz in Bayern
 - Bund Naturschutz in Bayern
- Verband Deutscher Berg- und Skiführer
- Verein zum Schutz der Bergwelt
 - Mountain Wilderness Deutschland
 - Naturfreunde Deutschlands e.V.

Wien/Innsbruck
CIPRA Österreich
 www.cipra.at

- Arbeitsgemeinschaft der Berg- und Naturwachen Österreichs
- Naturfreunde Österreich
- Österreichischer Alpenverein
- Österreichischer Forstverein
- Österreichischer Naturschutzbund
- Österreichischer Touristenklub
- Zentralstelle der Österreichischen Landesjagdverbände
- Verband Österreichischer Höhlenforscher
- Kuratorium Wald
- Devet avstrijskih dežel: Vorarlberg, Tirol, Salzburg, Kärnten, Oberösterreich, Steiermark, Niederösterreich, Wien, Burgenland

Lubljana
CIPRA Slovenija
 www.cipra.org/slovenija

- 87 posameznikov

Bozen/Bolzano
CIPRA Südtirol
 www.cipra.org/de/CIPRA/cipra-suedtirol

- Alpenverein Südtirol
- Arche B - Verein für umwelt- und menschengerechtes Bauen und Leben
- Arbeitsgemeinschaft für Vogelkunde und Vogelschutz in Südtirol
 - Bund Alternativer Anbauer
 - Heimatpflegeverband Südtirol
 - Lia per Natura y Usanzas
 - Naturfreunde Meran
 - Naturtreff Eisvogel
 - Plattform Pro Pustertal
 - Südtiroler Gesellschaft für Gesundheitsförderung
 - Südtiroler HochschülerInnenschaft
 - Umweltschutzgruppe Vinschgau

- Verband Südtiroler Berg- und Skiführer
- Verbraucherzentrale Südtirol

Lokalne skupine:
 Transitinitiative Südtirol/Sudtirolo – Umweltgruppe Andrian – Umweltgruppe Bozen – Umweltgruppe Brixen – Umweltgruppe Eppan – Umweltgruppe Jenesien – Umweltgruppe Kaltern – Umweltgruppe Olang – Umweltgruppe Salurn – Umweltgruppe Terlan – Umweltgruppe Ulten – Umweltgruppe Vahrn – Umweltgruppe Vintl – Umweltgruppe Wipptal

Foto: Heinz Heiss / Zeitenspiegel

- Italia Nostra
- Lega Italiana Protezione Uccelli
- Legambiente
- Mountain Wilderness
- Valle d'Aosta Ambiente
- WWF Italia
- Pro Natura Torino
- Parco Nazionale delle Dolomiti Bellunesi

- Parco delle Orobie Valtellinesi
- Parco Nazionale dello Stelvio
- Parco delle Alpi Marittime
- Parco Nazionale della Val Grande
- Federazione Italiana di Parchi e delle Riserve Naturali
- S.O.S. Dolomites
- Servizio Glaciologico Lombardo
- Istituto Piante da Legno e Ambiente

Podporni član

- Nederlandse Milieugroup Alpen, Nizozemska

EKIPA CIPRE INTERNATIONAL

Andreas Götz (CH)
direktor

Claire Simon (F)
namestnica direktorja
in vodja projekta
“Povezanost v Alpah”

Petra Beyrer (A)
administracija

Caroline Begle (A)
odgovorna za
internetno stran

Barbara Wülser (CH)
predstavnica za stike
z javnosto

Aurelia Ullrich (D)
vodja projektov
Ekološki kontinuum,
Econnect

Wolfgang Pfefferkorn (A)
vodja projekta cc.alps

Stefan Arlanch (A)
vodja projektov NENA,
climalp

Serena Rauzi (I)
projektna sodelavka
cc.alps, Alpsko
mesto leta

Claudia Pfister (CH)
projektna sodelavka
“Povezanost v Alpah”

Mateja Pirc (SI)
projektna sodelavka
Ekološki kontinuum,
Econnect

Anita Wyss (CH)
projektna sodelavka
climalp, NENA,
alpMedia

Marie Billet (F)
lektorica za
Francoščino

Helga Kremser (A)
sodelavka za bazo
podatkov

Kirsten Dittrich (D)
sodelavka za
postavitve strani

Praktikantke in praktikant:

Fabian Lippuner (CH), Catherine Frick (CH), Regina Preissler (D), Andrea Skiba (D), Lisa Alexandridou (GR), Elisabeth Mair (I)

UPRAVNI ODBOR

Dominik Siegrist (CH)
predsednik

Helmuth Moroder (I)
podpredsednik

Katharina Lins (A)
podpredsednica

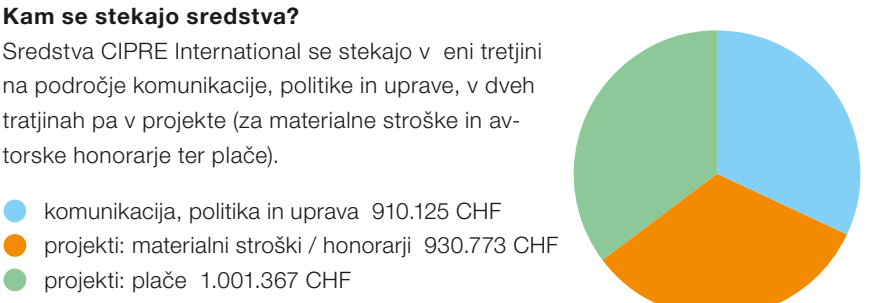
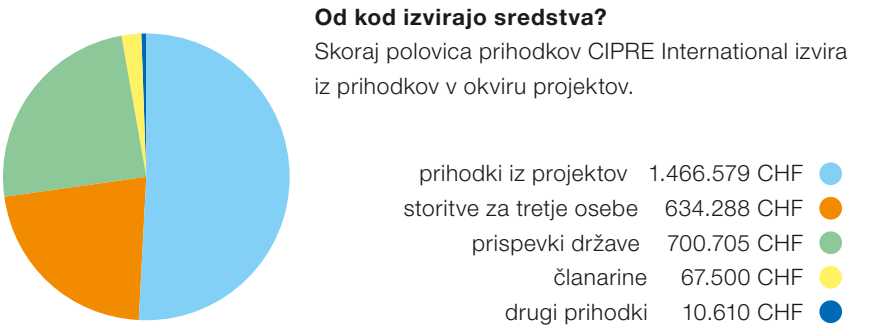
Jernej Stritih (SI)
podpredsednik

Josef Biedermann (FL)
blagajnik

FINANČNE ZADEVE IN ZAHVALA

_ Prihodki CIPRE International so leta 2009 znašali 2,879 milijonov švicarskih frankov, odhodki pa 2,842 mio. frankov. Dobiček je znašal okoli 37.000 frankov. Poleg tega so bile položene rezerve v višini 40.000 frankov. Največji del prihodkov izvira od nosilcev projektov, pri čemer ima CIPRA zgolj vlogo obračunskega mesta za potrebe fundacije, ki sredstva posreduje projektnim partnerjem. Slaba tretjina odhodkov se steka v izvajanje dejavnosti na področju komunikacije in politično delovanje. Sem sodijo izdajanje tematske revije Alpe na odru/SzeneAlpen in e-glasila alpMedie, ki izhaja vsak tretji teden, ter politično delovanje v okviru Alpske konvencije in na evropski ravni. Preostali dve tretjini sta namenjeni za projektno delo in se v približno enakih delih delita na materialne stroške in honorarje na eni strani ter na plače na drugi strani. Premoženje CIPRE International je konec leta 2009 znašalo okoli 300.000 švicarskih frankov. Revizijo zaključnega računa in knjigovodskega poslovanja CIPRE International je opravila neodvisna revizijska hiša Revitrust iz Schaana/FL.

Na tem mestu se iskreno zahvaljujemo Skladu za naravo MAVA, Montricher/CH, ki za izvajanje naših projektov prispeva največji delež. Sledijo finančne podpore posameznih držav, zlasti Lihtenštajna, ki kot država, v kateri ima CIPRA svoj sedež, le-to zelo velikodušno podpira in skrbi, da lahko dejavnosti opravlja v zelo dobrih razmerah. Pomembna je tudi podpora Švice. Druge države svojim nacionalnim odborom CIPRE zagotavljajo deloma zelo obsežna sredstva in podporo projektom. Pomemben temelj je tudi opravljanje storitev za naročnike, kot sta Omrežje občin “Povezanost v Alpah” in društvo Alpsko mesto leta. Prav tako pomembni so prispevki naših članskih organizacij, saj potrjujejo legitimnost našega delovanja kot vsealpske organizacije.

- CIPRA se za finančno pomoč zahvaljuje:
- Skladu za naravo MAVA**
www.mava-foundation.org (fr/en)
 - Kneževini Lihtenštajn**
www.llv.li (de)
 - Zveznemu uradu za okolje (BAFU), Švica**
www.bafu.admin.ch (de/fr/it/en)
 - Fundaciji Aage V. Jensen - Charity Foundation**
www.avjcf.org (en)
 - Evropski uniji, programu Interreg – območje Alp**
www.alpine-space.eu (en)
 - Zveznemu ministrstvu za okolje, varstvo narave in jedrskih reaktorjev, Nemčija**
www.bmu.de (de/en)
 - Ministrstvu za ekologijo, energijo, trajnostni razvoj in morje, Francija**
www.developpement-durable.gouv.fr (fr)
 - CIPRA International se zahvaljuje naročnikom:
 - Omrežju občin “Povezanost v Alpah”**
www.povezanostvalpah.org
 - Društvu Alpsko mesto leta**
www.alpeskomesto.org
 - Zveznemu uradu za varstvo okolja, Nemčija**
www.bfn.de (de/en)
 - Bindingovemu skladu, Schaan/FL**
www.binding.li (de)

Mednarodna komisija za varstvo Alp je nevladna krovna organizacija z nacionalnimi odbori v sedmih alpskih državah: Avstriji, Franciji, Italiji, Lihtenštajnu, Nemčiji, Sloveniji in Švici ter z regionalnim predstavništvom na Južnem Tirolskem. Zastopa okoli sto združenj in organizacij iz celotnega alpskega prostora. CIPRA si prizadeva za uveljavljanje trajnostnega razvoja v Alpah in se zavzema za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, ohranjanje regionalne pestrosti in reševanje čezmejnih problemov v alpskem prostoru. Ustanovljena je bila 5. maja 1952, sedež ima v Schaanu v Lihtenštajnu. Lihtenštajnska davčna uprava priznava CIPRI status neprofitnega društva. Vodilo in statut CIPRE sta objavljena na www.cipra.org.

CIPRA International

Postfach 142, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
Tel. +423 237 53 53 | Fax +423 237 53 54
international@cipra.org | www.cipra.org

